

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

ISBN 978-617-8430-05-4

© НУ «Одеська юридична академія, 2024
© Автори статей, 2024

Чорний Максим Михайлович

ЩОДО ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «ПРОЦЕСУАЛЬНЕ КЕРІВНИЦТВО У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ, ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ У ЯКИХ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ»..... 293

Щербатий Роман Романович

КОНКУРС НА ПОСАДУ СУДДІ: ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ РИСИ..... 295

СЕКЦІЯ 8. ТРУДОВЕ ПРАВО ТА ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ Й ПРАКТИКИ

Чанишева Галія Інсафівна

РОЛЬ ДЕРЖАВИ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ 297

Oleh M. Yaroshenko

INTERNATIONAL TRENDS IN THE SPHERE OF FLEXIBLE WORKING HOURS 299

Бориченко Катерина Валеріївна

ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТРОКІВ ЗВЕРНЕННЯ ДО СУДУ ЗА ВИРІШЕННЯМ ТРУДОВИХ СПОРІВ У РАЗІ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОПЛАТУ ПРАЦІ 302

Венедіктов Сергій Валентинович

ЩОДО ПРАВА ПРАЦІВНИКІВ НА ПРОСУВАННЯ ПО РОБОТІ 304

Lagutina Iryna

HYBRID WORK AS A TYPE OF «FLEXIBLE WORK» 306

Мельник Костянтин Юрійович

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДСТОРОНЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ВІД ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ОBOB'ЯЗКІВ 308

Подорожній Євген Юрійович

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОБОЧОГО ЧАСУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ 311

Тихонович Олексій Юрійович

ЩОДО ПРАВА ПРАЦІВНИКІВ НА ІНФОРМАЦІЮ ВІД РОБОТОДАВЦЯ ПРО УМОВИ ПРАЦІ 312

Наньєва Марія Іванівна

СИСТЕМА МІЖНАРОДНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ. 314

Панченко Анна Олександрівна

ПОНЯТТЯ «ВРАЗЛИВІ ГРУПИ НАСЕЛЕННЯ» ТА ВПЛИВ УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ НА РОЗШИРЕННЯ ЙОГО ЗМІСТУ..... 316

Пожарова Оксана Вікторівна

РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ПРАЦІВНИКІВ 319

Сушко Вячеслав Вікторович

МОБІНГ НА РОБОТІ: ЗАХИСТ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ ЗГІДНО З ТРУДОВИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ 321

Шукін Олександр Сергійович

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ПРАЦІВНИКА НА СВОЄЧАСНИЙ РОЗРАХУНОК ПРИ ЗВІЛЬНЕННІ .. 323

Білик Олександр Сергійович

ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 327

Галузінський Назар Олександрович

ЗАГАЛЬНІ ОЗНАКИ САНКЦІЙ У ПРАВІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ 329

Горбаченко Ерік Сергійович

ГАРАНТІЇ ТРУДОВИХ ПРАВ РОБОТОДАВЦЯ 331

Жученко Руслан Олегович

УСНИЙ ТРУДОВИЙ ДОГОВІР: ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ВИЗНАЧЕННЯ..... 333

Казімирова Ольга Олегівна

ПОСЛУГИ З ПОСЕРЕДНИЦТВА ЯК ВИД НЕСТАНДАРТНОЇ ФОРМИ ЗАЙНЯТОСТІ..... 335

Карпенко Олександр Олександрович

ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ 338

Мирончук Владислав Володимирович

ЩОДО ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ КОЛЕКТИВНИХ УГОД..... 339

Стецьків Мар'ян Богданович

ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЯК СКЛАДОВА ЇХНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ... 341

СЕКЦІЯ 9. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Степаненко Оксана Василівна

ОКРЕМІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА В ПРАКТИЦІ ВЕРХОВНОГО СУДУ ТА ЄСПЛ.... 345

Стрельцов Євген Львович

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ..... 347

КОНКУРС НА ПОСАДУ СУДДІ: ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ РИСИ

Проблематика формування суддівського корпусу обґрунтовано привертає до себе увагу науковців та практиків. Ще до запровадження в Україні воєнного стану вказане питання окреслювалось як надзвичайно актуальне, виходячи з чисельних проблем у цій сфері, головними з яких були кадрова нестача суддів у судах, випадки корупції під час конкурсних процедур, зупинення діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі – ВККСУ) та перерва у роботі Вищої ради правосуддя через відсутність кворуму. Відтік суддівських кадрів через мобілізацію до лав Збройних сил України, виїзд громадян України – потенційних суддівських кадрів за межі держави через воєнні події лише поглибили кризові явища.

Одним з етапів формування суддівського корпусу є проходження кандидатами конкурсу на посаду судді. Науковий аналіз конкурсу та ефективності підходів, закладених у його процедуру, вбачається необхідним для пошуку шляхів вирішення сучасних проблем судової влади.

Після відновлення ВККСУ її діяльності наприкінці 2023 року, розпочалось оголошення та проведення конкурсів для кандидатів на заняття вакантних посад суддів. Зокрема, наразі тривають конкурси до місцевих та апеляційних судів (оголошені 14.09.2023), Вищого антикорупційного суду (оголошений 23.11.2023) [1]. До прикладу, ВККС отримано 153 пакетів документів від кандидатів на посади до Вищого антикорупційного суду та 85 – до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду. Таким чином, представники ВККСУ зазначають, що на одну посаду в першу інстанцію Вищого антикорупційного суду претендує десять кандидатів. У свою чергу, більше восьми кандидатів мають намір зайняти одну вакантну посаду в Апеляційній палаті Вищого антикорупційного суду [2].

Правовими актами, які регулюють проведення конкурсу є Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 р. та Положення про проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді від 02.11.2016 р.

Аналіз вказаних документів свідчить, що конкурс включає в себе ряд етапів: прийняття рішення про його проведення; оголошення конкурсу; збір заяв і документів та їх подальший розгляд; проведення спеціальної перевірки щодо кандидатів; кваліфікаційне оцінювання кандидатів; визначення переможця; проведенням з переможцем співбесіди; надання рекомендації про призначення на посаду судді.

Закріплення у Положенні про проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді таких принципів проведення конкурсу, як «справедливість, законність, публічність, прозорість, відкритість і рівність умов для його учасників, об'єктивність, неупередженість та повага до прав людини» [3] можна розглядати як позитивну тенденцію у правовому регулюванні, спрямовану на підвищення рівня довіри населення до судової влади.

Звернення до юридичної літератури дозволяє констатувати відсутність наукових розробок щодо змісту та основних рис конкурсу на посаду судді. У зв'язку з цим, здійснивши науковий аналіз, варто запропонувати наступний перелік характерних рис конкурсу на посаду судді, які визначають його зміст:

1. Конкурс на посаду судді є проміжним етапом у процедурі формування суддівського корпусу, позаяк йому передують проведення добору на посаду судді, а за ним слідує підписання Президентом України указу про призначення судді на посаду.

2. Наявність спеціального суб'єкту проведення конкурсу – ВККСУ, яка, відповідно до закону, є постійно діючим органом у системі судоустрою України, відповідальним за відбір і кваліфікаційне оцінювання суддів.

3. Специфічна мета конкурсу – забезпечення судів високопрофесійними суддівськими кадрами, яка досягається укомплектуванням судів необхідною кількістю суддів та заповненням вакантних посад.

4. Наявність строку проведення конкурсу, який складається з: 1) строку подання документів для участі в конкурсі; 2) строку проведення перевірки поданих кандидатом документів членом ВККСУ-доповідачем; 3) строку проведення спеціальної перевірки; 4) строку проведення кваліфікаційного оцінювання з затвердженням рейтингу кандидатів; 5) строку оприлюднення рейтингу кандидатів; 6) строку ухвалення рішення щодо рекомендації про призначення кандидата суддею відповідного суду або про переведення кандидата до відповідного суду.

5. Рейтингова основа проведення конкурсу, яка формується виходячи з набраних кандидатами балів за результатами кваліфікаційних іспитів, складених у межах процедури добору суддів чи в межах кваліфікаційного оцінювання.

Виходячи з наведених характеристик конкурсу на посаду судді, поняття «конкурс на посаду судді» можна визначити як один з етапів формування суддівського корпусу, що здійснюється у встановлені строки на рейтинговій основі шляхом реалізації визначених законодавством процедур Вищою кваліфікаційною комісією суддів України з метою забезпечення судів високопрофесійними суддівськими кадрами.

Список використаних джерел

1. Конкурс на посаду судді. Веб-сайт Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. URL: <https://vkksu.gov.ua/rubric/konkurs-na-posadu-suddi>

2. На конкурс до ВАКС подали документи 238 кандидатів. UKRINFORM. 04.04.2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/amp/rubric-society/3848370-na-konkurs-do-vaks-podali-dokumenty-238-kandidativ.html>

3. Положення про проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді : рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 02.11.2016 р. URL: https://vkksu.gov.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_provedennya_konkursu_na_zaynyattya_vakantnoyi_posady_suddi.2.2024.pdf

Ключові слова: судова влада, суд, суддя, формування суддівського корпусу, конкурс на посаду судді, Вища кваліфікаційна комісія суддів України.

Keywords: judiciary, court, judge, formation of the judicial corps, competition for the position of judge, High Qualification Commission of Judges of Ukraine.